

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nekoliko o narodnih in нравstvenih razmerah na slovenskem Koroškem.

Težavno je pravemu rodoljubi pisati o narodnih razmerah tu pri nas na Koroškem, kajti srce mora boleti vsakega, kedor razmere naše natanko premišluje ter vidi, ka narodna zavest od dne do dne propada. Ako pojde tako dalje, ako ne pride kmalu srečen preobrat, ne izognemo se popolnemu narodnemu propadu. Nekateri se sicer tolažijo in pravijo, „sčasoma bode uže bolje“, pa vendar delovati nečejo in puste narod osodi. To je prazna iluzija; nikdar ne bode bolje, ako se dela v resnici ne lotimo in prostega seljaka našega samega sebi prepustimo. Vsaj imamo dokazov uže dovolj. Poglejmo si nekdanje narodno Zilsko dolino. Še pred malo leti bila je Zila zdrava, narodno življenje in narodna zavest cvetela je, da je bilo veselje in vender iz mnogega cveta nij bilo sadu. In danes? Danes je Zila narodu slovenskemu izgubljena. Tedanjih buditeljev nij več, drugi so se poskrili ter držijo roki križema, novih buditeljev nij in tako je ljudstvo brez voditeljev, ter propada. Prijatelj duhovnik iz Zilske doline piše mi: V Zili se nij nihče naročil na „Slovenskega Gospodarja“ vkljub večkratnem pozivu v „Volkstimme“; mili Bože! tužna nam majka tu na Zili! narodne razmere so tu kar grozne“. Ravno taka osoda čaka prebivalce drugih dolin. Evo Rožnjo dolino! Leta 1876. kako smo bili takrat navduženo zbrani pri Janežičevej slovestnosti; danes zastoj iščemo iste navdušenosti, vse se je obrnilo — na slabše in ako pojde tako naprej, bode tudi

Rožnja dolina izgubljena. O celovške okolici pa kar molčimo, tu je uže davno vse izgubljeno in ne motimo se, ako trdimo, da se narejena škoda ne da več popraviti. Jedina Jurska dolina je še, v katerej je narodni živelj še čvrst, a bati se je, da bode tudi njo jednaka osoda doletela, ako se z navdušenostjo dela ne lotimo.

Kje pa tiče uzroki, da narod naš propada? —

Prvi vzrok je naša ljudska šola, v katerej se deca naša ponemčuje. „Slovenski Narod“ v št. 298. leta 1880 in v novejšem času tudi „Slov. Gospodar“ dokazala sta na kakoršen barbaričen način se germanizuje v naših šolah in to z vladno pomočjo. Ko je zdanja Taaffejeva vlada prišla na krmilo, mislili smo, da bode tudi nam nekoliko drobtin padlo raz vladne mize, a varali smo se; danes se isto tako germanizuje kakor pod vladno Auerspergovo in uže se čuje, da bodo zdanji šolski nadzorniki v novi imenovan, evo dokaza, da nas boče vlada še zanaprej ponemčevati, ter da se žalostno naše stanje ne bode preobrnilo. —

Drugi vzrok, da od dne do dne bolj propadamo, pa so tudi naši občinski zastopi in krajni šolski sveti. Nekoliko, akoravno le malo občin in krajnih šolskih svetov, je v narodnih rokah, a vender nič nečejo storiti za prosep narodne reči. Zakaj se ne pritožijo pri vladi, zakaj ne protestirajo proti ponemčevanju svojih otrok? Zakaj ne iščejo pomoči po državnem zboru? Navadno odgovarjajo: „Saj itak ne bode pomagalo“. Tu pa velja: Pomagaj si sam in Bog ti pomore!

Tretji vzrok narodnega propada najdemo v inteligenciji našej. O učiteljih molčimo, saj so znani kot odločni sovražniki vsega, kar je slovenskega, saj je dokazano, da se nekateri še celó jezika svojega slovenskega sramujejo. Resnična je trditev, da moreš narodne učitelje koroške na prstih jedne roke sešteti. Narodnih uradnikov in doktorjev pa nímamo. Ostaja nam torej samo duhovščina. A žal! velika večina naših duhovnikov drži se starega koroškega „lei lossen“. Nij še dovolj, ako si naročen na kak slovenski list in ako si ud Mohorjeve družbe, tu je treba delovati in sicer notrajno delovati, dan za dnevom poučevati našega politično popolnoma neizobraženega seljaka ter mu dopovedovati, kdo mu je prijatelj in kdo sovražnik. Poučevati in to prav pogosto moramo ljudstvo o pravicah, katere sme terjati in katere so mu tudi postavno priznane.

Dokler narodna naša duhovščina svojega „lei lossen“ ne popusti, toliko časa ne bode bolje in ako si hočemo narodnost svojo ohraniti ter narodni propad odvrniti, mora se to kmalu zgoditi, da ne bode prepozno.

Uže večkrat smo brali, da naj Kranjci vplivajo na Korošce. To je nemogoče. Korošec, tudi izobražen Korošec, prezira Kranjca. Na Koroškem živeč Kranjec bode velikokrati pri najmanjšej priložnosti slišal očitjanje, da je — „Kranjec“ itd. Neki učitelj, rodóm Kranjec, pravil mi je, da je sedel v malej družini v nekej gostilni. Navzočen bil je tudi g. župnik. Mej pogovorom napeljal je župan pogovor na Kranjce, ter začel norca delati se iz njh ter tako žalil navzočnega učitelja. In g. župnik,

Listek.

Listi iz tujine.

XV.

(Dnevniških črtic št. 2.)

V Trstu, binkoštno nedejo 1880.

Obljuba, dana še iz Zagreba delavskemu podpornemu društvu v Trstu in pa okolnost, da sem radi nepričakovanih zadržkov mudil se nekaj dnij dalje v Zagrebu, bili sta uzrok, da sem le štiri dni mogel se ustaviti doma v Ljubljani, kjer bi bil rad ostal vsaj čez praznike. Mu, koncert, priredjen od imenovanega društva včeraj v gledališči Fenice, pri katerem mi je bilo sodelovati v nekaterih točkah, nij mi pripuščal daljšega ostanka.

Sicer pa moram reči prav odkritosrčno, da se Ljubljane človek kmalu „najé“ in si sam želi zopet naprej. Nekako filistersko je vse gibanje v dragem mojem rojstnem mestu, bodi si v narodnih krogih, bodi si sploh in le preveč vlada še nemškutarija, tako, da se člo-

vek prišedši iz tujine in po daljšem bivanju v Zagrebu, skoraj ne čuti prav doma. V čitalnici našel sem le malo znancev in še ti so bili razdeljeni v dva tabora, demokratični v prvej sebi in v salonu, bolj nobel gospoda pa v drugej sobi okolo „dohtarske mize“. Tožil mi je jeden „demokrat“, da po zimi se gospoda celo zepre in na okna obesi zagrinjala, da bi do nje ne prodrlo kako nepoklicano oko. V gornjih skrčenih prostorih pa vlada mir, izvzemši par popoludanskih ur, ko je na dnevnem redu „domino“ in pa „tarok“. Skrajni čas pa bi bil, da se oživi tist odbor, ki se je uže pred nekaterimi leti osnoval za gradnjo „narodnega doma“, res toliko potrebnega za razvoj narodnega življenja v središči Slovenije.

Včerajšnji koncert izpadel je prav sijajno v vsakem oziru, in po koncertu radovali smo se še dolgo v krogu mnogih prijateljev-narodnjakov. Prav imponujoče moči postavilo je mlado društvo na noge in začuden sem bil, v Trstu najti toliko izurjenih in delujočih faktorjev. To je najjasnejši dokaz, koliko zmore

neumorna delavnost nekaterih za napredek navdušenih rojakov.

Binkoštni ponedeljek 1880.

Tudi včerajšnji dan preživel sem prav veselo v družbi dragih mi prijateljev. Bili smo v bližnjaj okolici, zvečer pa smo se zbrali pri „bella donna“, na kapljico terana pevci in mej veselím popevanjem in napitnicami, brez katerih se vesela družba niti misliti ne da, minul nam je prav prijeten večer. Reči se mora, da se prav veselo giblje slovanski živelj tukaj, le žalibog, da ima veliko premalo podpore od tam, kjer bi ga bilo treba uvažiti na prvem mestu. Javne slovenske predstave gledališke v Trstu, kdo bi bil pred par leti to imel za mogoče? Se ve, da je bilo premagati mnogo javnih in tajnih intrig, a hvala Bogu, premagane so bile, in zdaj le pogumno: Naprej!

O odnošajih tržaških in primorskih sploh dalo bi se marsikaj omeniti, a to je nekako kočljiv tema — za javnost, naj tedaj rajši

da bi bil možu povedal, ka kristjanska ljubezen ne pripušča takih zabavljic, se je sam porogljivo smijal, meneč: „je pač špas!“ Pri občinski volitvi v neke slovenske občini, rekel je priprosto mož „g. J. J. tudi volimo!“, a župnik odrezal se je kratko: „O Kranjca pa uže ne!“ Razvidno je torej, da Kranjec težko vpliva Korošca.

A ne le narodni, tudi moralni propad preti slovenske Koroške. Žganje, ta strupena pijača, razširja se čedalje bolj mej ljudstvom. Nij je hiše, v katerej ne doboš žganja; vse ga pije, staro in mlado. Videl sem očeta, kateri je jednoletnemu otroku ponujal žganja in ko sem se temu začudil, odgovori mi mož, da ga dete kaj rado pije, ter da je tudi zdravo „za gliste“. „Le poskusite pri svojih otrocih“, pravi mi, „bode videli, kako radi ga bodo pili!“ Ali nij to žalostno? In stariši ne izprevidijo, da s takim ravnanjem zamore zdravi duh nedolžnega otroka, da bode iz takega otroka pozneje ubošček na duhu in pijanec. Drugi celo redno dajo otrokom za južino žganje; kratko rečeno: pije ga staro in mlado. Pokojni vladika knezoškof Martin Slomšek poučeval in rotil je ljudstvo pogostoma, ka naj se ne privadi pijače žganja; naj bi naša duhovščina posnemala izgled vrlega moža, ter ljudstvo svarila in mu predstavljala nasledke pijančevanja. A žal, tudi tukaj se marsikateri župnik drži starega „lei lossen“.

„Divjih“ zakonov je od dne do dne več, število nezakonskih otrok narasta silno, in če pojde tako naprej, doživeli bomo v kratkem času strašansko proletarijat; kmet in obrtnik trudila se bosta samo za tuje, nezakonske otroke in reveže. Sicer je izdala vlada uže pred nekaterimi leti ukaz na županstva in župnije, gledé odprave konkubinata, a menda niti prvi niti drugi urad se dosti ne zmenita za on ukaz, kajti denes nij nič bolje nego je bilo prej, temveč še veliko slabše je, in nekdo vpraša v tukajšnjem listu „Volksstimme“ govoreč o konkubinatu: „Wo mag der Fehler sein? beim Gemeinde- oder Pfarramte?“

Tako nam grozi torej z narodnim tudi pravstveni propad. Tožna nam majka! Može, katerim je čuvati nad narodnimi svetinjami, rodoljubi vseh stanov, zberite vse svoje sile in storite, kar je v vaših močeh, da obvarujete narod pred skrajno nesrečo! β.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. oktobra.

Pod naslovom „**Novi deželni glavar na Kranjskem**“ piše češki „Pokrok“: Ko je deželni predsednik g. Winkler naznanil grofu Thurnu, da ga je vlada izvolila kranjskim deželnim glavarjem in da naj v osmih dneh odgovori, ali hoče sprejeti to mesto, sklical je grof Thurn poslance nekdanje ustavoverne stranke in jih vprašal, ali se oni skladajo z njegovim imenovanjem. Umeje se, da so ustavoverci takoj zaupanje izrekli svojemu tovarišu in v kratkem imenovan je bil novi deželni glavar. Časopisi ustavoverne stranke se vé da so zadovoljni in hvalijo princip, da ima deželnega zbora predsednik vselej izbranim biti iz večine. Vsled posebnih okolištin je namreč kranjskega deželnega zbora večina, kakor znano, ustavoverna. A privrženci te stranke so se pač malo ozirali na lepi ta princip pri prvi in drugi volitvi predsednika državnega zbora v Beči, kajti bili so za ustavovernega Coroninija, akoravno je bil ud manjšine in tudi takrat, ko se je Coronini predsedništvu odpovedal in dr. Smolka, člen večine kandidiran bil, zatajili so ustavoverci zopet svoj „princip“ in potegovali so se za dr. Weebra po — drugem svojem „principu“.

Tem besedam „Pokrokovim“ bi mi dodali še to, da se ustavoverci dosle niti na Kranjskem nijso brigali za načelo, da mora deželni glavar vzeti biti iz večine. Ustavoverne vlade glavarja še nikdar nijso vzeli iz večine, ki je bila — narodna. Mi pa se popolnem ujemamo z omenjenim načelom in bomo „liberalno“ gospodo spominjali nanj, kadar bomo zopet mi imeli večino.

Hrvatski sabor se je otvoril v 27. dan m. m. jako svečano. „Pozor“ pozdravlja skupščino, in pravi, da bode, če bodo poslanci ne gledé na strankarsko stališče z modrostjo in previdnostjo, močno značajnostjo in domovinsko ljubeznijo vstrajno delovali, gledala na nje vsa Grvatska s ponosom. Kraljevi reskript je govoril o vtetovljenji Vojne Krajine, reško vprašanje se nij omenilo.

Vnanje države.

Razmere v **Irskej** se še vedno ne zboljšajo. „Times“ tožijo: Do zdaj še nij znamenja, da bi se kaj zboljšalo. Deželna liga je, ki v nemirnih okrajih v Irskej daje zakone. Vsem drugim zakonom se nihče ne uklanja. Kako dolgo naj se še trpe zdanje razmere v Irskej! Naloga vlade je, da dá na to vprašanje odgovor. Ona jedina ima moč, da zopet naredi mir v Irskej in njena dolžnost je, da se dolgo ne obotavlja to storiti. Deželna liga je sklenila, da bode nasprotovala posestnikom pri lovu na lisice. Parnell je ta ukrep popolnem odobral.

Dopisi.

Iz Trsta 25. septembra. [Izviren dop.] (Deželni zbor tržaški. Reka in Trst. Bodoča razstava.) Včeraj točno opoludne se je odprl tudi naš deželni zbor (za mesto in okolico). Uže začetek je kazal, kako malo se državi nasprotna laška stranka meni zanj: na galeriji je bilo razmerno kaj malo poslušalcev in gledalcev, a tudi mestni očetje, ki so o tej dobi deželni poslanci, so le počasi kapali skupaj; in dolgo časa, mislim, so se z menoi vred bali vsi navzočni, da ne bode došlo toliko poslancev, da bi se postavno mogel otvoriti zbor. Šešlo se jih je bilo komaj 32, ko vendar zbor šteje 56 zastopnikov. Od zbranih 32 je bilo 23 konservativnih, vladnih in slovenskih zastopnikov in komaj 9 od nasprotne laške stranke. Ta števila pač očitno govoré, kako nespametno postopa vlada, da v Trstu in njega okolici podpira tuji italijanski (ali pa nemški jezik, popolnem nezadostni) živelj. Obžalovati tudi moramo, da ima slovenska okolica v zboru zdaj le 4 zastopnike. Postavno bi jih morala imeti 6, a izmej teh je jeden minoli teden umrl, namreč dr. Strudthoff, ki je pred dvema letoma kot novinar Italijan in bogatin znal preslepiti volilce pri sv. Jakobu in v Skednji, da so njega mestu poštenega slovenskega narodnjaka in posestnika Kr. izvolili v mestni, oziroma deželni zastop. Smrt je okoličane dotičnega okraja osvobodila tujega lahonskega zastopnika in nadajamo se, da se našinci pri bodočej volitvi ne bodo več cepili, ampak jednoglasno volili vrlega rodoljuba iz Žavelj, o katerem pričakujemo, da se tudi takrat ne bode branil zastopniškega bremena. Sposobnejšega in na vse strani popolnem samostalnega kandidata bi slovenska stranka ne mogla postaviti. Dalje okolici zdaj v zboru manjka še jednega polanca. Petemu volilnemu okraju zastopnik se je po drugej izvolitvi odpovedal poslanstvu, kakor je bilo dogovorjeno.

Čuda nij, da se ogromno število poslancev Lahov nij udeležilo slovesnega otvorjenja deželnega zbora, saj je prejšnji dan „Osservatore Triestino“, uradni organ našega namestništva, sam obširno razpravljal, kako neznamen in nepomenljiv je delokrog deželnih zborov! Prav naravno. Ustavoverci in — njihovi prijatelji bi najrajši odpravili vse deželne zbore,

ostane v predalih dnevniških, do katerih ne sega roka državnega pravdnika.)*

V Benetkah 18. maja 1880.

To je bila bučna in viharina, a ravno radi tega meni ugodna in nepozabljiva noč, katero smo preživeli na parobrodu „Milano“. Ko sem se sinoči proti 10. uri ukrcał na ladijo, poslovivši se od prijateljev svojih, brila je huda burja z dežjem pomešana in bil je prav neprijeten večer, a prijatelji dejali so, da zunaj na morji se sovražna burja ne bode čutila tako hudo. Samo jeden majal je z ramami, ter poznavši burke jadranskega morja rekel, da ne bomo imeli prijetne noči. No skusiti sem hotel jedenkrat tudi malo viharja na morji, upajoč, da ne bode tako hudo.

Od kraja bil je še dosti pošten ta morskí vihar. Visoko gori in doli so vzdigavali razburkani valovi ladijo, a šlo je nekako vse

*) Zadnji čas malo preveč radi obdržujete „Narod“ za se, čestiti gospod! Ko bi vedeli, kako težko na tujem pričakuje človek novic domačih, ne bili bi tako — strogi!

Sedanja opazka pisatelja o preteklosti.

„v tempo“ tako, da smo brez skrbi legli na postelje v kabinah. Nepopisen in nepozabljen mi je pogled, ki sem ga užival skozi malo okroglo okence, hermetično zaprto z debelim steklom. Pri slabej mesečini gledal sem, kako so se od daleč drvili visoki valovi vedno bliže in bliže, in vselej ko je najvišji val plusnil ob ladijo, zagrnil je okno tako popolnoma, da dolgo časa nij bilo videti ničesa nego voda, ko je ladija potopljena. Meni, ki sem bil morske vožnje uže nekoliko vajen, je ta prizor ugajal, kajti želel sem si vedno, voziti se jedenkrat po viharjem morji. A drugače bilo je to mojim sopotnikom, večinoma prvokrat nahajočim se na morji. Plašne so begale ženske ven iz svojih kabin v veliki splošni salon in tudi moški delali so nekako čudne obraze prihajajoči jeden za drugim. Kdor je to uže kdaj skusil, vé, kaj se pravi „morska bolezen“. Bledi prepali obrazi in pa vedno tekanje „camerierov“ kazali so dosti jasno, da večina potkov se je začela priporočati sv. Urhu ter ga klicati na pomoč. To je pri takej priliki na ladijah tako neizogibna stvar, da se nobeden

ne zmeni dosti. Jaz bil sem še dosti trden in nikakor me nij še prišla bolezen, mej tem pa je vihar postajal vedno hujši.

Proti jutru, ko smo iz daleka uže začeli gledati iz morja se dvigajoče stolpe Benških cerkev, razvezal je divji Neptun vse svoje mehove, kot da nam neče dopustiti, da dospemo še kdaj na suho. Kakor slabotno lupinjo drvili so razburkani valovi naš brod, da je začel stokati in škripati, kot da se hoče prelomiti na dvoje. Zdaj nas je vzdignil mogočen val kvišku, kakor gora visoko, a v slednjem trenutku požrlo je brezдно prednji del broda čez in čez s penečo vodo oblivši celo površje. Ali najhuje nas je še čakalo. Do zdaj bil nam je vihar tako rekoč za petami, kajti sila njegova podila nas je naprej opirajoča se samo ob dolžino ladije. Najedenkrat pa, ko da nas hoče kar potopiti, udari vihar ob strani na ladijo, strašansko val pluskne na površje, ladija se povesi na jedno stran, in vse, kar nas je stalo ali sedelo na površji, pomeče po tleh. Bil je to grozen trenutek! Mnogo žensk, mej njimi tudi moja soproga, omedlele so od

ter jednotni in jedin zastop ustanovili v ustavovorske zbornici na Dunaji. Po drugih deželah se udeležujejo c. kr. namestniki slovesnega otvorjenja deželnih zborov, a pri nas je zdaj drugače: poleg njega ni namestnika niti njegovega namestnika dvornega svetovalca Rinaldinija, ampak poslal je le g. namestnik najmlajšega namestniškega svetovalca pl. Krekicha. Kedo se bode torej izpodtikal nad poslanci Lahi, da jih celih 20 nij prišlo k zborovanju!

Deželni glavar dr. Bazzoni je s kaj primernim in jednatim govorom otvoril deželni zbor. Pozval je poslance, naj bi napeli vse svoje moči, da ustavijo osodo, ki zdaj tira Trst proti propadu. „Žalibože, pravi dalje, je le predobro znano, zakaj neprestano pojema kupčijska važnost našega pristanišča, zakaj so prazne naše zakladnice, zakaj naši kapitali plesné po shrambah in zakaj vsi naši mornarski obrti vedno razpadajo. Jednako znano je, da je mej pogubnimi temi uzroki najpogubnejši, da se ne zidajo nove neodvisne železnice, ki bi nagloma in po nizkej ceni sosedne severne dežele, zlasti bogate, rodovitne in obrtne pokrajine našega cesarstva vezale z njegovim jednim pristaniščem — in to pristanišče je za vse najvažnejše, ker jo v najnotranjši zarez morja, ki drži skoro v srce evropsko“. Drugih besed spoštovanega deželne glavarja mi pač nij treba tukaj sloveniti, kajti navedene so razkrile res hude rane našega tržišča. Zadnjič sem z ozirom na prekop Sueški (po poročilih Amici-Beya, načelnika statističnega bureaue egiptovskega) s števkami pokazal, kako močno pojema naša prekomorska kupčija v daljne kraje. In včeraj je deželni glavar svečano izrekel, kar toliko teži srce vsakemu Tržačanu. Res je v petek uradni list „Osservatore Triestino“ pel isto pesen o „decadence“ našega tržišča ter mu obečal boljšo bodočnost, kakor hitro bode Trst bolje poznal notranje dežele našega cesarstva, notranje dežele pa bolje spoznavale Trst, svoje iedino primorsko skladišče. To mejsebojno boljše spoznavanje si pa uradni krogi obetajo po nameravane razstavi v bodočem letu. Človek se tako rad udaja praznim nadam, če prav je uže naprej prepričan, da se ne bodo uresničile in se ne morejo uresničiti. Taka je tudi z nameravano razstavo, ki ima proslavljati pred 500 leti izvršeno združenje Trsta in njega okolice z deželami presvitle habsburške vladarske rodovine. Res zlobno bi bilo komu izpodbijati nade,

strahu, sirote so uže mislile, da je prišla njih zadnja ura, da se je ladija prekucnila ter da so na dnu morja, kajti silni val obilil nas je vse. Mene vrglo je tako silo ob kup velikih nizkih zabojev, da še zdaj krevljam in mi je prešla vsa želja po morskih viharjih.

Hvala Bogu, da so ladije avstrijskega Lloyda čvrste, in tako je tudi naša srečno prestala to burno noč. Prašal sem jednega pomorščakov, je-li dostikrat tako viharno mej Trstom in Benetkami, a odgovoril mi je: Ta noč bila je uže izredno huda, kakor le redkokdaj. Metalo nas je še več kot jedno uro sem ter tja, da sem začel tudi jaz, ki sem poprej pogumno stal vrhu stopnic in se smijal kakor „Nulesco“ v „Afrikanki“, nekako plašno ozirati se okolo, kajti tu se nij bilo več šaliti in željno sem pričakoval uže stopiti na suho: Ženske odvedli smo doli v salon, kjer so se revice kmalu prepričale, da še žive in da bomo skoro iz vsake nevarnosti. Zadnji čas je bil, ko je ladija zavila v mirno laguno, še malo dalje in tudi mene bi bila prijela morska

ki jih stavi nanjo. Škoditi mestu razstava nikakor ne more, če prav mestu iz nje ne bode poglajalo toliko koristi, kolikor se jih uradni krogi nadejajo. Še največji dobiček bi bil, ko bi ta svečana razstava mogla Lahom Tržačanom probuditi živo čutstvo avstrijskega državljanstva. A taki čuti se ne dade z jedno razstavo ucepiti, ampak se morajo le z dolgoletnim pametnim ravnanjem in vladanjem vzgajati. A to nadaljno premišljevanje prepuščam drugim!

Trstu pa po Reki preti še večja škoda v kupčiji, ki jo je doslej Trst posredoval mej Avstrijo in pomorskim svetom. Ogrska vlada vse stori, kar bi moglo povzdigniti veliko kupčijo na Reki. Mala Reka ima dve železnični zvezi z notranjimi deželami, veliki Trst le jedno. In ravnokar je ogrska vlada sklenila pogodbe z raznimi železnicami (mej temi tudi z južno železnico), ki glede vožnje in voznine posebno ugajajo velikej kupčiji na Reki. Človek bi mislil, da je naš namestnik g. baron Depretis, tako razvitljen državnik, ki se je nekdanj mej ustavoverci v vseh kupčijskih in finančnih zadevah toliko odlikoval, uže davno Trstu na korist sklenil z železnicami jednake pogodbe, a do denes o takem delovanju nij duha ni sluha.

Še več, ogrska vlada bode z lastnimi stroški na Reki ustanovila stalno razstavo domačih, ogrsko-hrvatskih pridelkov in izdelkov, ki bode gotovo kupčijo z njimi močno pospeševala. Zopet kaj praktična misel! In ista ogrska vlada je baje pregovorila bogatega fabrikanta Abelesa v Beči, da bode na Reki napravil veliko predilnico in tkalnico za pavolnik. Zopet kaj praktična misel, ki se žalibože neče poroditi nobenemu milijonarju v Trstu!

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor.) Včerajšnja seja kranjskega deželne zbor je trajala do 1/2 3. ure popoldne. O začetku se je g. deželni predsednik Winkler naznanil deželnemu zboru, da je Nj. ces. in kralj. veličanstvo blagovolilo sprejeti odstop dozdanjega deželne glavarja namestnika, gospoda poslanca dr. Jan. Bleiweisa viteza Trsteniškega, in ob jednem poslanca gospoda Petra Grassellija imenovalo kranjskega deželne glavarja namestnikom. G. deželni glavar je razglasil pismo s katerim so deželni poslanci povabljeni k velikej maši, ki se bode darovala v stolnej

bolezen, katerej sem vender srečno ušel. Začelo mi je uže tako tesno prihajati, da nijsem več upal odtegniti se, no ta skušnja ostala mi je morda za drugikrat. Kar ohladila so se nam srca, ko smo pluli po mirnej vodi in gledali, kako so se razbijali divji valovi ob silnih kamenitih nasipih, ki branijo velikemu morju pristop v laguno.

Veličasten je pogled na Benetke z morja in nij mi žal, da sem si izbral morsk pot do Adriji kraljice, katero sem uže nekaterekrat prej obiskal prišedši po kopnem. Daljno popisovanje Benetek zdi se mi odvisno, prvič ker so bile uže tolikrat popisane, tudi prijatelj moj X. se je obširno bavil z njimi v svojih listih, drugič pa, ker so tako blizu nas, da vsak, kdor ima le malo „groša“, si lahko privoščil izlet v prezanljivo to čarobno mesto, katero se mora le videti, drugače se nij niti pojma o njem. Po narodnem pregovoru: „tu gori sedi, pa boš Benetke videl!“ se pa še najceneje in najhitreje pride do cilja.

J. N.

cerkvi na cesarjevega godu dan prihodnji torek. Poslanec dr. vitez Bleiweis je zaradi očesne bolezni prosil za 14, poslanec Dollhof z nova za teden danj dopusta. Poslanec Potočnik je izvršno utemeljeval svoj nasvet zaradi železnice Trst-Loka. Voljen je bil za ta nasvet opredeljen poseben odsek; razen tega so se vršile še volitve za druge odseke, o katerih, kakor sploh o vsej seji, bomo v prihodnji številki poročali na drobno. Prihodnja seja deželne zbor bode še le prihodnjo sredo.

— (Na ljubljanskem gimnaziji) se je dovolila delitev prvega razreda slovenskega oddelka v dve paralelki. V slovenski oddelki je bilo namreč sprejetih 98 učencev.

— (Delavsko izobraževalno društvo) bode imelo danes dné 2. oktobra ob 2. uri popoldne javno prosto zborovanje v gostilni „pri zvezdi“ na Frana Josipa trgu.

Dunajska borza 1. oktobra (Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	75	"
Zlata renta	94	"	65	"
1860 drž. posojilo	131	"	50	"
Akcije narodne banke	830	"	—	"
Kreditne akcije	370	"	—	"
Londoa	117	"	75	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	33 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	59	"
Državne marke	57	"	65	"

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v **Draždauh** (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430—10)

Za jesensko in zimsko saisono

dobili smo ravnokar bogato zbirko cene, modne, solidne, to- in inozemske **robe za obleko**, katero najtopleje priporočamo p. n. občinstvu, obetajoč največjo postrežbo in najbolj modno fačono. (535—5)

Predstojništvo „uniji krojačev“.

Kdor hoče (389—23)

Lepe in po cen

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino

prodaja

Anton Krejčič,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic. (506—5)

Popolno vinoznanstvo.

Obširna knjiga o čuvanju, gojenju, poznavanju in narejanju vin vseh dežel, v zvezi s poukom o žganju, varenju, o skrobu, drožih, siru, umetnem maslu, umetnem tabaku in drugih hranilnih rečeh s strogim ozirom na zdravje in cenost, dalje več stotin kupčijskih reči izključljivo specialnih receptov, vporabni za vsacega, pridobitni, lahko izvršilni, malo glavnice zahtevajoči in donosno poslovanje; neobhodno potrebna za sto tisoči. Posamne recepte se cenó računa. — Pojasnila daje proti retourmarki **F. Schlosser, v Trstu.** (419—4)

!!! Zavarovanje !!! proti izgubi na borzi

dadó (492—5)

le premije in stelage.

Take, kakor tudi vsa borzna naročila, oskrbuje pri pokritji gld. 100.— začeni, pri katerem se lahko na teden dobi gld. 10—20.

Fran Friedländer.

Wechselstube, Wien, Wollzeile 5.

Na naročilna pisma se takoj odgovori franko.

Tržne cene

v Ljubljani 1. oktobra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — reš 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; — oves 3 gld. 09

kr.; — ajda 5 gld. 36 kr.; — prosó 4 gld. 55 kr.; — kuruza 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 84 kr.; — špeh frišen — gld. 74 kr.; špeh povojen — gld. 78 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine

kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 58 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr.; — slame 1 gld. 69 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodec, migreno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobo in vročino, če se zavživajo po ½ žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—37)

PREVIDNOST!

„Brzi tiskár“

D. R. P. Št. 14.120.

je jedini patentirani prepisovalni aparat s pomočjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po suhem potu brez tiskalnice skoro neomejeno število jednako ostrih, globoko črnih (tudi pisanih), nespremenljivih pesnetkov, ki tudi jedini v celnem svetovnem poštnem društvu uživajo poštno prednost.

„Brzi tiskár“ preseza za mnogo vse dozdane prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraphe etc., doseže autograph tiskalnice glede izvrševanja, preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede priprostosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnicama ploščama:

Štev. 1, 2½/32 cm., Štev. 2, 2½/40 cm., Štev. 3, 4½/50 cm., a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—, incl. odpošiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj gratis in prosto.

Liberec, Češka.

(467—7) Steuer & Dammann.

V najem se dá popolnem opravljena

kavarna z restavracijo

v sredi trga **Postojna** od 1. decembra 1881 počenši, kakor najemnik želi, na tri ali pet let. Zraven kavarniških prostorov dobi najemnik v porabo dve sobi za stanovanje, drvarnico in magacin pod streho. — Natančneje se zvé pri gospodu

Alojziji Deklevi
v Ljubljani.

(557—2)

Kavarna „Merkur“,

v Ljubljani, Mestni trg.

Uljudno podpisani se zahvaljuje svojim čestitim gostom za dozdani mnogobrojni obisk in naznanja sl. občinstvu da je kavarna popolnem novo opravljena in sta se postavila dva nova biljarja, jeden za keglje, drugi za karambol. Slovenskih in nemških časnikov je mnogo, kava je okusna in vsak dan po gledališči dobi se fin té in mrzla jedila.

Za mnogobrojni obisk se priporoča s spoštovanjem

(561)

Gruden.

Zahvala.

Dné 3. avgusta t. l. pogorelo je moje tovarnično poslopje v Domžalah pri Viru. Vse moje zidine so bile pri c. kr. priv. „Azienda Assicuratrice“ v Trstu zavarovane proti ognju. Omenjena zavarovalnica je prav humanno z menoj postopala in me v nesreči po pregledu škode s točnim izplačanjem odškodovalnega zneska 2296 gld. krepko podpirala, za kar slavnej

c. kr. priv. Azienda Assicuratrice

oziroma njenemu glavnemu agentu za Kranjsko, gospodu lekarju Viljemu Mayru v Ljubljani, izrekam javno najprisrčnejšo zahvalo in vsakemu priporočam, da proti požaru zavaruje svoje posestvo pri gori imenovane zavarovalnici, oziroma pri glavnemu agentu v Ljubljani.

Domžale, dné 25. septembra 1881.

Fran Riedl,

(560)

lastnik tovarne za slamnike.

Slabotnega starčka in mladega moža slednja življenja pomoč.

Moj 80 letni mož in jaz, ki sem zdaj 74 let stara, midva oba sva prišla ob vse moči in davno bi uže ne bila živela več, da nijsva Iv. Hoff-ovo sladnega izlečka zdravstveno pivo, ki so ga nama priporočili, rabila in ga še rabiva. Nama obema je dalo le to sladno pivo moč in življenje in midva izrekava fabrikantu najglobokejšo zahvalo. Najina želja je, da se ta izjava v interesu starih in telesno slabotnih oseb priobči in pripravljena sva tudi na ustna vprašanja odgovarjati.

Charlotte Ewald, roj. Heinrich,

(žena upokoj. sedlárja iz cesarske konjarnice), Moabit, Cerkvene ulice št. 15.

Prosim, da mi pošljete 60 steklenic sladnega piva in 15 zavitkov sladnega bonbona.

C. kr. dvornemu oskrbovatelju gospodu Ivanu Hoffu, komisijskemu svetniku, posestniku c. kr. zlatega križca za zasluge, vitezu visocih redov, izumitelj

in jedini fabrikant Iv. Hoffovega sladnega izlečka, dvorni oskrbovatelj mnogim knezom evropskim, na Dunaji, fabrika: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, pisarna in zaloga: I., Graben, Bräunerstrasse 8.

Uradno zdravstveno potrdilo.

C. kr. osredni odbor itd. Flensburg: Ivana Hoffa sladnega izlečka zdravstveno pivo se je skazalo kot prav izvrstno krepilo.

Major Wittge, delegiranec c. pruskih bôlnic.

Svarilo! pri rabi ponarejenih, takozvanih sladnih izdelkov.

Zahtevajo naj se le pravi, 57krat od cesarjev in kraljev in največjih medicinskih veččakov odlikovani in priznani Iv. Hoffovi sladni izdelki z varstveno znamko (podoba izumiteljeva), registrirano pri c. kr. kupčijske sodnji v Avstriji in Ogrskeji. Napravim izdelkom družih manjkajo zdravilne snovi zelišč in pravo narejanje Ivana Hoffa sladnih izdelkov in lahko po izjavah zdravnikov zelo škodljivo vplivajo na zdravje.

Pravi Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsa so v vlišenjem papirji. Menj kot za 2 gld. se ne pošilja. (518—1)

Zaloge: V Ljubljani: G. Piccoli, Erazm. Birschitz, lekarnarja, P. Lassnik, H. L. Wencel, specerijska prodajalnica. V Gorici: Peter Venutti.

Umrli so v Ljubljani:

28. septembra: Uršula Močnik, dekla, 45 l., za vodenico.

29. septembra: Jarnej Mokoren, 53 l., za pljučnico.

Na svojem zadnjem poslovnem potovanji nakupil sem si znatno število zelo širokih

trakov,

popolnem ali na pol svilenih, osobito primernih za

vence in zastave.

Pri trakovih za vence in zastave oskrbim tudi tisk in zlate ali srebrne rese (franže) po najnižji ceni in točno.

Obile naročbe se nadejajo se priporočam

(499—6)

J. S. Benedikt.

Čudovito cena narejena obleka!

A. Orehek,

krojač,

Selenburgove ulice št. 1 (v čitalnišnem poslopji), priporoča svojo bogato asortirano

veliko zalogo narejenih oblačil za gospode, dijake in dečke.

Popolna jesenska in spomladanska obleka za dečke od gld. 4 više.

Zimske suknje, dobro podvlečene „ „ gospode „ „ 14 „

Črne salonske suknje s 24 gld. više, popolnem svileni podvlečene. Spomladanski ogrtači za gospode (fina roba, ne stisneno blago) od 12 gld. više.

Razen tega se delajo oblačila po volji iz blaga, ki ga imam v zalogi, solidno, hitro in ceno; tudi prevzema podpisani blago v narejanje oblačil in se priporoča v obile naročbe.

Spoštovanjem

A. Orehek.

Gotovim kupcem prodajem tudi proti plačilu v mesečnih obrokih. (545—2)